

139
944
1406

1406

פגישת טר ל. אשכול
עם
עורכי העיתונים.

"בית-סוקולוב", חל-אביב. - 16.12.1964

היו"ר ד"ר ה. רוזנבלום: אדוני ראש-הממשלה, חברים יקרים,
החאספנו פה ביוזמתו של ראש-הממשלה בענין
שחיכך נדבר עליו. אבל לפני שאני עובר לאותו הענין, אינני יכול
שלא לקדם בברכה את ראש-הממשלה בחוכנו, ולאמר לו - חזק ואמץ!
אמנם לא החאספנו פה כדי לפתור את המשבר הממשלתי, לזאת ישנם אנשים
אחרים וגורמים אחרים הדואגים לזאת, ובודאי יעשו כמיטב יכולתם.
אינני יכול שלא לאמר - ואינני חושב שאני מגזים, שדעת הקהל כולה
בארץ - ואני חושב שגם העתונות בכללה, בכל אופן אני יכול לאמר הרוב
המכריע של העתונות, אם לא כולה, מאחלת לראש-הממשלה הצלחה מרובה
בדרכו ומלחמתו, ואנו רוצים לדאוחו שוב כאשר הממשלה.
השאלה שבגללה החאספנו פה היא שאלה של
השחקפות הפרשה - זה שנקרא בשם "פרשה" בעחונות. אמנם ראש-הממשלה
אמר לנו ששאלה זו מענינת אותו מאד, אני חושב שהיא מענינת לא רק
אותו. אלא גם אוחנו, היו ויכוחים רבים בחוכנו, אנו נמצאים בחלקנו
חחח לחץ כביר של הרבה קוראים שדורשים מאתנו זה זמן רב לצמצם, אם
אפשר, את ממדי הדו"חות שלנו וההתקפות שלנו בענין "הפרשה". בודאי
יש רבים החושבים, שעצם העובדה שאנו מקדישים כל כך הרבה זמן וכל כך
הרבה מקום לשאלה זו - יש לנו בודאי חלק בכך, בניפוח הדבר הזה מעבר
לממדים ההגיוניים שלו. מסחבר - וזאת תיכף נשמע - גם דעתו של ראש-
הממשלה בענין זה, נשמע מה בפיו. ייתכן כי מה שהוא חושב - גם אנו חושבים
כך, אולי הוא הביא לנו חומר למחשבה, אולי יעוץ לנו עצות, ייתכן
שנוכל לא רק לעיין בחומר שהביא לנו, אלא גם בעצות שלו.

רה"ם, ל. אשכול:

רבוחי, אני מודה על המלים הסובות, במידה שהן היו ועכשיו לענין.

מי לא רוצה להביא גאולה לעולם? וגם אני בתוכם. באשר הייתי אצלכם ביום ששי שעבר, אם אינני טועם, או לפני שבועיים, שמעתי מאחד המסובים ליד השלחנות הגדולים שם, - אולי הוא גם מסב לשולחן זה - שלו פניתי לעחונאים ועחונים שיצמצמו קצת - והקפת יכול להיות הרבה, קצת הרבה - אח ההעסקות בפרשה, אפשר והעחונים היו עושים זאת ברצון.

עכשיו יש לנו בכל זאת עחונות חופשית, אפילו

העחונות המפלגתית היא חופשית, יש מאבק על כך לעתים. אם זה ענין שמעסיק מאד את הקהל, לעחון יש בזה ענין.

נדמה לי שלא אהיה רחוק מהאמת אם אגיד, שיש

צד של נזק בדבר, גם בארץ וגם בחו"ל. אף אחד מאתנו לא רוצה לגרום לכך או לעזור לריבוי הנזק הזה.

אני פשוט חשבתי, לאחר שהגענו בענין זה לתחנה

מסוימת, אני חושב שעל-ידי התפטרות הענין מוכרח להגמר בצורה פחות או יותר חותכת, כך או אחרת, ובודאי צריך להגמר הענין המעסיק את העולם היהודי והעולם הלא-יהודי שעוסק ביהודים, וזה עוד יותר חשוב; ובמקום שאנו נעסוק בענינים אחרים - עוסקים בזה. מצדי הייתי מתחייב לגרום לענינים אחרים, יותר מענינים, כתחליף.

אם היום מישהו חיכה ממני שאציע הצעות - הוא

חשב יותר מדי על חשבונני. אני לא עושה עחונים ולא יודע לערוך עחונים ולא יודע מה מעסיק את העחונים. שמעתי אז מלים כאלו, ואני לעצמי נדמה לי שהגיע הזמן לעשות זאת.

ברור שאינני מציע זאת לא בשם הממשלה בטרם

שהתפטרה, ולא בשם הממשלה שעומדת במקום שעומדת עכשיו ולא בשם הממשלה החדשה שחיה, בודאי אינני יודע מה שהיא תחשוב. זאת הצעה כמעט פרטית, שחשבתי אם זה ייתכן. סיפלנו בענין זה הרבה. ש כמה גלגולים וכמה נאומים וכמה אפיסטולות אפשר להעסיק אנשים, סופרים ועחונים בענין זה?

כמעט שגמרתי את הצעתי, גמרתי דברי. אם הענין מחקבל בכלל על הדעת - אז הוא מחקבל, אז אני לא יותר מאשר הבאתי זאת לבית הדפוס, או לבעלי בית הדפוס, זו הצעה שבצעמי שמעתי אותה מפי אישים כאשר ישבנו על-יד שולחנות פה, כמעט באו אלי בסרוניה, ואמרו: לא פנית, לא אמרת שדי, מספיק - העתונים היו נאחזים בזה.

אם הדבר הזה צריך לעורר ויכוח רב, אם דבר זה

לא מחקבל על הדעת - אני לא באתי בתביעה, אני באתי בהצעה, במחשבה. נדמה לי שזה לטובת הענינים, לטובת חנוכו של העם כאן, לטובת הגולה. מה שאני שומע מאנשים וידידים שבאו מפו"ל, אם זה אבן שחזר עכשיו ליום יומיים ומחר מחרתיים פס נוסע לחזרה, אם זה שגריר זה או אחר. עכשיו באים לקונגרס הציוני, אם זה אורחים, ועכשיו הולך להיות קונגרס ציוני. אני זוכר אפילו, שאחד הנימוקים, שזה גם אז נאמר, כאשר בן-גוריון חשב פעם להתפטר והיה זה ערב קונגרס - ואני מודה ומחווה שחפסנו מידי פעם נימוקים להשפיע על בן-גוריון שלא יתפטר, אמרנו לו: הייחכן, עכשיו, ערב קונגרס? אנו עכשיו ערב קונגרס. נדמה לי שאחדים מכס גם יודעים, פעם היה זה ספיר, אם אינני טועה, ישב עם אחדים מכס ודיבר על כמה דברים שעומדים על הפרק שיכולה להיות להם חשיבות, יכולה להיות חשיבות מעבר לענין, אם הוא לא הקיף אותו בכל ההיקף. יכול להיות לו ערך מעבר לענין זה.

אלה הם הנימוקים שהביאו אותי לכך, להביא את ה

ההצעה הזאת לפניכם. אם זה טוב על לבכם - קבלו את הדבר; אם זה לא טוב על לבכם - לא תקבלו, אם לא תקבלו את הדבר - סימן שהוא לא טוב על לבכם. זה לא ענין של סרוניה, לא אבוא בסרוניה. אני אחשוב שאנו מפסידים זמן ונייר וכשרון על דבר שהגיע זמנו כבר להסתיים. בשבוע שעבר היה לי כינוס גדול ב"בית-ברל" ליד כפר-סבא, באו אנשים מכל קצות הארץ. כרגיל בימינו אלה, מי שלא נוגע באיזה ענין - מרביץ קצת בעחונות ובעיחונים. עשיתי זאת ברחמים רבים וכבוד גדול ואחלתי לעחונות או לעחונאים שאלהים יאריך ימיהם ויקצר דפיהם. אם אפשר על השבון זה לקצר דפיים, ועל ידי-כך יהיה משהו פחות בפשר בפרשה זו - אלה היו אחולי אז באותו ערב.

אח זאת אני מביא לכם, תחליטו על זאת, או
אחר כך, או תתייעצו ביניכם ושלא בנוכחותי. אם זה לא יצא לפועל -
לא יצא לפועל, נחקטש בענין זה עוד איזה זמן, עד שסוף סוף בעצמו
יגטוס ויגוע.

חיים שורר: הרעיון שלנו - לא הייתי אומר אפילו ההצעה
ששמענו, מפי ראש-הממשלה, אני חושב שהוא לא
רק רעיון שלו, אלא רבים מאחנו בודאי הוגי'ם בזה.

אני רוצה להגיד, שאני באופן פרטי - אינני
מדבר לפי שעה בשם המערכת כולה - אני בהחלט מזדהה עם המגמה לקצר,
לא בדפים, אלא להפך צריך למלא את הדפים באוחו החומר שאנו דוחים
אותו, ודוחים חומר חיוני, מענין וחשוב, בגלל כל העניינים האלה שלא
היו צריכים בכלל להיות. דפים שלא נצקרו, אלא נמלא אותו בחומר יותר
חשוב.

אבל המגמה לחוד והרצון הטוב, שיש גם לי ובודאי
לרבים אחרים בענין זה - לחוד, והאפשרות לחוד.

אני רוצה לאמר, בודאי שלא אצטרך להסביר הרבה
לחברי עורכי העיתונים, שביחוד קשה בכל העניינים האלה מצבו של "דבר".
כל עתון פחות או יותר יש לו עמדה שלו, ומגן על העמדה שלו ונגמר.
אנו עתון ההסתדרות ואנו צריכים לייצג כמה וכמה עמדות שבהסתדרות
ובמפלגה הראשית של ההסתדרות, לא עמדה אחת ולא שתיים.

ואני אומר עוד יוחרו: לפני עומד משחחף אחד
של "דבר" ששמו בן-גוריון. אמנם קבלנו "עידוד" ממנו אתמול, הוא קורא
וכותב ב"דבר" מפני שיסד אותו ברל. ואנו, בגלל אינרציה כזאת,
מדפיסים 70 המשכים של סידרה אחת של מאמרים, ומאמרים מן הצד, והכל
בזכותו של ברל. אין לי תרעומת נגד זה. אבל העובדה היא שבן-גוריון
לא החליט להפסיק את המאבק, עוד לא די. ואני שואל את עצמי, אני אקבל
סחר מאמר גדול של בן-גוריון בעניינים הללו, שבו יהיו בודאי חזרות על
דברים שכבר נכתבו - אינני חושב שאפשר לא להדפיס מאמרו, משום שיש
צנזורה בטחונות בארץ, לפעמים אנו בעצמנו מבקשים מהצנזורה להוסיף טפח
כלשהו לסככותה בענייני עליה, שגם הם לא רחוקים מעניינים בטחוניים.

אבל בענינים אחרים איננו מעיזים להרחיב את הצנזורה, כי מה יהיה - לא קשה לנחש, מה הצעקה שתקום שטוחמים את הפה, אין חופש הדיבור בארץ. אם צריך להדפיס מאמר של בן-גוריון, אי-אפשר לאמר שלא להדפיס מאמר שמחוייב עם בן-גוריון. בחיק שלי מונחים לפחות 60 מאמרים ורשימות, שלא פרסמנו - מלבד כל מה שפרסמנו, אולי אני לא אגיד פה איזו חלוקה של רשימות אלקף אלו, לפי הסוגים, אני חושב שגיליתי חומר אוביקטיבי יותר לטובת בן-גוריון. אבל יש עשרות רשימות שלא הדפסנו.

נניח שהיינו יכולים להחליט בנפשנו לצמצם ככל-

האפשר את הויכוח בענינים האלה ולהעמיד את המערכת המחוייבת על סינימום שבמינימום, 2-3 אנשים חשובים, נכבדים או עוד מישהו, שלא לתת לכל העם, לכל מי שרוצה לכתוב בענין זה להתווכח בענין זה (א. רמבה: להיפך, לעם אחי יכול לתת). נניח שהיינו מצמצמים, לו החלטנו דבר כזה, אולי זה אפשר לעשות, זה חלוי בנו, לא עושים הרבה, לא שוללים חופש הדיבור, לא כולם מוכרחים להידפס ולהתפרסם; נניח יהיה מאבק בזירה של 3-4 "לידרים" זה המקסמום לדעתי שאנו יכולים להחליט, עך כל הרצון הטוב, כי אי-אפשר לבזר שחיקה על הדיבור.

אני מבין שזה לא פותר את השאלה, אבל אינני

רואה כרגע שום פתרון רדיקלי, כל עוד יש חופש הדיבור - ואנו רוצים בו ונאבקים עליו (רה"מ, ל. אשכול: כל המערכות יוציאו אלמנך גדול). אם כל המערכות יסכימו לדחות את הכל לטפר השנה - אני מסכים (מ. רון: לנו אין מקום לזה) (מ. אסף: כל העתונים יוציאו עתון מיוחד בשביל זה). (א. רמבה: תהיה לו חפזיה גדולה).

אנו מקבלים המון מכתבים מקוראים שמוכנים להפסיק

אח החתימה על העתון אם לא יתנו להם עתון, אם לא יחדלו מפולמוס זה. אנשים רבים הודיעו שלא קוראים יותר כל מה שנודף ממנו ריחה "הפרשה" וכו'. אבל מה אנו יכולים לעשות בארץ דמוקרטית?

אם נקבל החלטנו שכולנו מפסיקים, האם גם "דבר" יפסיק?

מר ידידיה:

אם תקבל מאמר של אשכול - לא תפרסם אותו? אני לא חושב שתהיה יוזמה כללית.

ה. שורר:

ראש-הממשלה אומר שלא ישלח מאמרים.

מ. לוי:

אני נוחן רק דוגמא.

ח. שורר:

סכרתי משום מה שירצו לצמצם מתוך מגמה למנוע

מר גפן:

נזק בסחונני. הכוונה למנוע נזק צבורי פוליטי.

אני דוקא מחייחם לענין הנזק הבטחוני. ואני כאן אביא שיחה שהיתה לי לא מזמן עם הצנזורה שלנו. באחד הימים פניתי לצנזור ובקשתי לדעת אם מותר לי לפרסם קטעים נרחבים מישיבות הממשלה. החשובה של הצנזור היתה: חיפטר מה שיוחר מהר מהחומר הזה. לא מדובר על פירסום, אבל אם אינך רוצה להכנס לבית הסוהר לפי חוק הבטחון - חיפטר מהחומר (מ. רון: הגיד לו שקבלת אותו מחגי אשד) אמרתי שכוונתי היא להעתיק מאמר שהופיע ב"דבר" ב"הארץ" ו"הבקר" שכחב בן-גוריון. ואז הוא אמר: מוטב שחפנה ליועץ המשפטי של הממשלה.

השאלה, אם בענין זה מותר ק רק להעתיק קטעים

מישיבות הממשלה או בכלל מותר גם לאחרים לשאוב את החומר מכל מיני מקורות, ובצורה כזאת להרחיב את הפרשה?

עוד לפני ששה שבועות דברתי עם כמה חברים על כך

מר צאנין:

שכדאי למצוא דרך להפסיק את כל הענין. מידי

פעם בפעם באים אלינו שאנו נימנע מפרסום דברים אחרים, אם זה ענין משקיעים מדרום אמריקה, שזה ענין של 6 מיליון דולר שהחלטנו לא לדבר על הנושא.

כאן ענין, לפי דעתי ולפי מה שאני שומע ומקבל מכחבים

לא רק מהארץ גם מחו"ל - שהורסים יהודים. לפי דעתי מה שמתרחש היום זה יותר גרוע מהתקפה על הגבולות, כי לזה יש לנו כוח, לא איכפת לנו להתקפות, אבל אין לנו הכח היום להגיד ליהודים, להשתיק את היהודים, שלא יסבלו. אז ענו לי חברים: מה נעשה, נגיד שנחליט כולנו לא להדפיס, אז מה יעשה "דבר"? האם "דבר" לא ידפיס את המאמרים של בן-גוריון. ואז לא באתי בהצעה זו.

הגענו למצב שאנו מוכרחים להציל את היהודים.
לו היה מקרה בטחוני היו באים לבגנוז הכל! זה ענין בטחוני וענין קיום
המדינה. והקוראים ישמחו על זאת אם נחדל לכתוב על ענין זה. אני מבין
שיש ענין של קוראים, אבל קודם כל ענין המדינה, אם חס וחלילה יקרה משהו
למדינה - לא תהיה עיחנות. ומוכרחים את הניחוח הזה פעם לעשות, ולהפסיק
עם כל הפרשה, כי חבל עלינו, חבל על היהודים בעולם.

אני מציע שאנו נחליט לא לכתוב ולא להדפיס
שום מאמרים, לא של בן-גוריון ולא של לוי אשכול, לחדול מזה. ואנו
נהיה יוחר בריאים ואנו נוכל להגיד ליהודים שיש לנו כוח להחזיק
במה שהצלחנו להגיע.

י. עמית:
אני מוכן מראש, בשמי ובשם עהוני, להתחייב
שלא ליזום שום פובליציסטיקה בענין הפרשה.
לא קבלתי יסודי כח, לא שאלתי את חברי, אבל אני אומר את זאת מהוך בטחון
עצמי במור.

אף על פי כן אני שואל: מהי ההצעה? הצעה
היא לשבור את המדחום. העתון זה מדחום, הוא מודד את הטמפרטורה של
הציבור, מודד את הטמפרטורה של ממלגה אחת, ששם נפרך איזה מאבק - לא
לשמחתי ולא להנאתי ואא לצהלה מפלגתי. ואני שואל, אם יתכנס הערב או מחר
בערב מרכז מפא"י ויחפורר שוב הענין וייאמרו דברים - מה צריכה העחונות
לעשות? - עליה לחקמיר פנים כאילו שום דבר לא קרה? אינני יודע איזה
עחון יכול לעמוד בזה.

אני חושב, במקום לפנות לעתונות, לבקש ממנה משמעת עצמית, הדרך היא לפנות לאוהה המפלגה שבה מתרחש הדבר, לבקש ממנה הלבגה ומשמעת עצמית, זה קודם כן. שם צריכה להיות איחידות יוחר גדולה מאשר בקרב פורים זה, המייצג עתונים שונים.

לי אין ענין בדבר הזה, אני רוצה שזה ייפסק

אבל זה צריך להפסק במקום אחר, זה צריך להפסיק קודם כל שם. יכולה הצנזורה לעשות חובתה יוחר מאשר היא עושה. רוצים שאנו נעשה מלאכתם של פורים.

כמבון, אפשר בחוץ זה שאנו גם לא ניזום, אני בעד זה שלא ניזום, נצטמצם ככל האפשר, אבל אם זה יפרוץ מאיזה מקום שאין לנו שליטה עליו - אז העתונות צריכה לעשות חובתה. כמבון, בהחאפקות.

א. רמבה: ישנו עתון אחר שראש-הממשלה הוא בעלים עליו, זה לא "דבר", זה עתון מדבר - "קול-ישראל" האם אדוני יהיה מוכן לתח הוראה שלא תהיה שום אינפורמציה על הדיונים סביב "הפרשה" ב"קול-ישראל"?

מ. רון: שלא יתחילו תמיד את החדשות עם זה.

א. רמבה: לא חשוב אם יתחילו או יגמרו בזה. זה העתון הנפוץ ביותר במדינה, ביום, בבוקר, בצהריים בערב ובלילה. הוא מספק מאות אלפים קוראים שלא קוראים אפילו עתונים. ואני חושב ששאלתי היא שאלה רטורית.

זה לא רק ענין של פובליציסטיקה, הטובליציסטיקה היא פחות מסוכנה מאשר ידיעות, ידיעות קוראים כולם, פובליציסטיקה קוראים 100 יהודים כמוני. ואני לא רוצה לפגוע בחברים, אם יכתוב שיף מחדרה או מש מעפולה, זה לא כל כך מסוכן. המסוכן הוא אם כוחכ בן-גוריון או החברים של בן-גוריון או הצד השני.

דעתי היא, כי הפניה היא לא לפי הכחכם הנכונה. "ביי אונז האט איר גאפועל'ט". אי-אפשר לעצום את העיניים ולא לראות דברים שמחרשים. אני בטוח שאם נחליט פה אחד, כולל "דבר" להסחכן שלא יופיע שום דבר בענין זה - מחר יופיע - עחון יומי גדול שיעסוק רק בכך וחהיה לו חפוצה שמכסה את כל העתונים. ואני בטוח שאינני מחלוצין. כי יש מישהו, ולא רק מישהו, אילו זה היה אדם אחד - אני מבין, סביב האדם הזה ישנם חלקים גדולים מאד של המפלגה, ואני לא מגלה מודות, ביניהם סגן שר הבטחון, ביניהם חברי כנסת מכובדים, שרים מכובדים, כולל שר המשפטים.

מודר שאדוני פונה אלינו שאנו נעשה את זאת, מה שאי-אפשר לעשות במישור העליון.
אני אומר, מצדי - אני לא כל כך מעוניין לעשות פרסום, אני מעוניין לעשות פרסום מה שנעשה אצלכם, אבל לא מעוניין לנצל "פרשה" לענין זה.

איש מאתנו לא יכול לסום סכרים שזורמים

מקומות אחרים.

למעשה נרשמתי לרשות הדיבור לפני שרמבה שאל את שאלתו ביחס ל"קול-ישראל".

פר ה. גבחון:

הבעיה נחעוררה אצלנו לפני זמן מה ונדופה בפיקעם במועצה הציבורית. היתה פניה של כמה חברים מהמועצה הציבורית והובעה דעה בכוון שדיבר מר רמבה. אני חושב, אם "קול-ישראל" יחדל לדווח על הפרשה, יתפרש בציבור כהוראה של ראש-הממשלה. אני לא חושב שזה לטובת הענין. אם כל העתונים יפסיקו - גם "קול-ישראל" יפסיק, אנו מוכנים להיות הראשונים.

החברים שדברו כאן עשו את עבודתם קצה יותר מדי קלה. לא מדובר על מאמרים שמפורסמים על עמודים שלמים בפנים - זאת קוראים מעטים מאד (א. דיסנצ'יק, העביר את "הפרשה" ל"גל-הקל"!) ידעתי שאתה חסיד של הגל הקל.

יש מושגים במקצוע זה, ויש ענין של "אובקר פליי" ו"אנדקר פליי". השאלה באיזה עמוד מופיע, ומה גודל הכותרת. יש ענין של יוזמה, יש ענין של חיפוש דברים, יש ענין של הסתפקות במועט. אי-אפשר לעשות זאת קל, מר רמבה, ולהתחיל מהרואה ל"קול-ישראל" שיפסיק לפרסם. "קול-ישראל" מקבל מראש מה שיוחלט.

מ. בראלי: יש הרגשה שפה היחה בדברי כמה מהדוברים

סחירה קטנה. אם ההנחה היא שהוקראים -

כפי שאמר ד"ר רוזנבלום - לא רוצים בכך, אין צורך בהחלטת ועדת העורכים לא לטפל בנושא זה. דרושה החלטת ועדת העורכים כאשר ההנחה היא שתהיון מטפל בנושא מסויים יהיה נשכר מבחינת החסוזה לגבי עתון שלא מטפל בזה. אם ההנחה היא שהקוראים לא רוצים בכך - אין לך צורך בשום החלטה של ועדת העורכים, אתה יכול בעתון שלך להפסיק לטפל בנושא שלא נשכר. ולקומת זאת, אם ההנחה היא שכן רוצים לדעת - אז זה לא מן הנושאים שבהם אפשר להחליט לא לכתוב. אם הענין הוא ענין ציבורי ויש רצון לצבור לטפל בו - אז ועדת העורכים לא יכולה, ולא תמלא תפקידה כאשר תהיה רוחמת אותו.

אני חושב שבאמת היא באמצע. ייחכן שמפריזים

על חזרה של דברים דברים, זה ענין לכל עתון. אולם לקבוע סגירת שער, שאסור לכתוב על זאת, בהסכמת ועדת העורכים - זה קצת מוקשה.

א. דיסנצ'יק: אילו העיונים לא היו כותבים כל מה שהם כתבו

ולפחק פתאום היחה מופיעה כותרת שראש-הממשלה

הגיש החפטרותו לנשיא, הציבור היה שואל: מה קרה עם האיש הזה, יש לו רוב בכנסת, כולם מכבדים אותו, בן-גוריון אומר שהוא היהודי היחידי שיכול לירוש מקומו, והנה קם בבוקר אחד או בלילה אחד ורץ לנשיא ולא נותן לו ליטון ומגיש החפטרותו.

אני חושב שזה יהיה גם לטובה כל הקוראים.

הם לא מבינים מה קרה ב-1954, קוראים על משפט בקהירו, מכתבים פרטיים לצנזור. אנו יכולים לצמצם 1960, אבל פרשת 1964, כל זמן שזה קובע גורל ממשלה - אינני יודע.

רה"פ. ל. אשכול:

שמחתי לקבל ממך צאנין עידוד, מאיש אחד, אני לא לגמרי לבדי. ביחוד שאמרחי שאני לא יכול

לבוא בתביעה, אין לי זכות לכך. הבאתי הצעה ששמעתי אותה בקולוניה העתונאית. ואמרחי - אנסה. כאשר דברתי עם רון אמרחי לו: תנסה לברר תחילה עם אנשים בקולוניה זו אם זה מתקבל על הדעת.

ומלה על הצנזורה. אני שמח לשמוע פה שאתם הדבקתם מאתנו

חובעים מאחננו שהצנזורה תהיה קצת יותר ערה. אני בעד זה (א. דיסנצ'יק: כלפי כולם!) בודאי כלפי כולם. אני נסיתי לרענן אותה לפני שבוע, בישיבה עם האנשים הנוגעים בדבר, עם הרמטכ"ל ועם הצנזר, שהוא מפחד מפניכם ממש, פה או אומר שהוא לא יכול וסם טעון אם ילך לבג"צ אין לו מספיק נימוקים. אמרחי לו: עד לגרדסס, חעשה כל מה שאתה יכול. ישנה גם איזו שהיא ועדה של צנזורה. אבל זה באמת לא תלוי בעורכי עוננים, זה תלוי בסופרים. שיוסכם על משהו, שיש איזו וועדה שאומרת - זה כן וזה לא. אני אומר על סופרים, אני משחמש בלשון רבים, במקום ביחיד.

לחבר עמית, כסובן שהעתונות זה מד-חוס, וזה משל

שמשהמשים בו לעיתים קרובות. במקום זה אני עליתי על מלה "איטייזר". אני צריך לתחם למישהו ארוחת צהריים, אבל אינני חייב לתת לו קודם איזו חתיכת דג מלוח בשביל לעשות לו "אפעטיט". החוספות אלו מוסיפות איזה "אפעטיג". כך זה הולך. אם אפשר להפך, לקלקל להם את ה"אפעטיט" יותר טוב, ולא התכוונתי. שמחתי שאיש "קול ישראל" אמר מה שאמר, הייתי בטוח,

אם יסוכם שצריך לאט לאט להפסיק עם זאת, אז קודם זה מופיע בדף השני, אחר כך בשלישי, ואחר כך בשביעי, ואחר כך באותו הדף שחטר לעחון...

שסו"ס
אני גם מאמין ששג"ש משהו מסתדר בחיים. אני בא דווג ליהודים. לעמים קורה, לא רק בענין זה, שבאים אנשים, יהודים טובים, הם רואים אותנו במתיחויות שונות, ביריוח בצטון, ואנו מהלכים כאילו לא כלום, והם נושמים לרווחה, ואומרים: אנו שם חשכנו שמי יודע מה קורה לכם פה. אוחו הדבר בענין זה, אנו לאט לאט מתרגלים, זה קצת משעשע, מאמר כזה ואחר, אבל בחו"ל ההשתקפות היא יותר איומה. זאת היתה כוונתי.

מר דיסנצ'יק דאג, איך העם היה יודע את הנימוקים של החפטרות של ראש-הממשלה - מי יודע, אולי לא היה מגיע לכך, לולא היו כותבים כל כך הרבה על זאת.

גם זאת העתונות לא צריכה לפרסם, וזה עוד חסר
שהלכתי לעתונים ובקשתי לסתום להם את האה, לשבור את העטים ולפזר
את ה"שריפטי" בבחי הדפוס. זה ערב בחירות, אולי עוד יציאו לי להיות
רה"מ.

כל מה שאמרתי פה - זו הצעה לכס. החשבו על כך.
אם אפשר - אפשר; אם לא חוכלו - לא חוכלו.

אני מודה לכם על סבלנותכם.

היו"ר ה. רוזנבלום: זו היתה פגישה פרטית, לא לפרסום. מר אשכול
לא בא בתור ראש ממשלה, אלא בתור מר אשכול,
להביע מחשבותיו. והוא אמר מה שעם לבו ואנו נחשוב על זאת.